

Секція 4. Професійна відповідальність фахівця технічного профілю в сучасних умовах

УДК 008.2

Д. Марек

Університет Марії Склодовської-Кюрі (Польща)

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НАСЛІДКИ ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ

D. Marek

RESPONSIBILITY FOR THE CONSEQUENCES OF TECHNICAL PROGRESS

Науково-технічний прогрес стрімко ввірвався в наше життя. На сьогодні є очевидним, що міняється саме середовище існування людини. В першу чергу, це стосується суспільного життя, та всіх сфер, які забезпечують його функціонування. Загрозливий стан екології, що веде за собою багато негативних наслідків для стану здоров'я, якості та тривалості життя громадян не може не викликати занепокоєння.

До найважливіших екологічних проблем, що з'явилися внаслідок інноваційної діяльності і потребують негайного вирішення, належать: глобальні зміни клімату — так званий «парниковий ефект», який виникає в результаті концентрації вуглекислого газу, що призводить до потепління, підвищення температури на планеті; руйнування озонового шару і виникнення озонових дір; повені і посухи та нестача питної води; забруднення повітря настільки, що це стає небезпечним для здоров'я людей; зниження родючості сільськогосподарських ґрунтів; вимирання багатьох видів рослин, птахів, тварин; знищення лісів у процесі господарської діяльності, лісові пожежі; накопичення відходів людської діяльності тощо.

Наступним прогнозованим наслідком прогресу є прискорення структурних змін у співвідношенні сфер людської діяльності, міграція трудових ресурсів (перекачування із сільського господарства в промисловість, а з неї — в сфери науки, освіти, обслуговування). Це зумовлює концентрації населення в містах, поглиблення міграційних процесів. Дослідження свідчать, що темпи переміни місця роботи для вчених, інженерів, працюючих у сферах інноваційної діяльності в США, приблизно вдвічі вищі, ніж в інших галузях американської промисловості. Щорічно 20—25 % працюючих у «Силіконовій долині» змінюють місце роботи, 3—5 % американських учених переходять щорічно з індустрії в університети і навпаки. За один тільки рік (1967—1968) 36 млн американців змінили свою адресу. Процеси мобільності та міграції населення відбуваються майже в усіх країнах світу. Хвилю масової міжнародної міграції переживає Європа. Поглиблюється прірва між високорозвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Багаті завдяки доступу до високих технологій стають ще багатішими, а бідні — біднішими. У період між 1995 і 2005 р.р. чисельність міського населення країн, що розвиваються, зростає у середньому на 1,2 млн. чоловік на тиждень, або близько 165000 чоловік щодня. Причому якість життя заставляє бажати кращого. Сьогодні кожен третій міський мешканець, або в цілому 1 мільярд людей в усьому світі, живе у жахливих умовах, стикається з проблемами водопостачання, каналізації, вивезення відходів. Міста не здатні прийняти таку кількість нових жителів.

Ще одним соціальним наслідком прогресу є зміна змісту і характеру праці (збільшується питома вага творчих, пошукових функцій, що веде до стирання суттєвих відмінностей між людьми розумової і фізичної праці). Більше того, науковці прогнозують, що в недалекому майбутньому виникнуть та будуть затребувані професії, які навіть важко уявити сьогодні. Спеціаліст по створенню штучних органів, нано-медик, хірург зі збільшення пам'яті, менеджер віртуального простору — невідомо, які несподіванки зможе підготувати для нас майбутнє.